

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรน. หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

Community Participation on Community based Tourism Logistics Management: A Case Study of Ban Wang Khon, Moo 11, Pho Chon Kai Subdistrict, Bang Rachan District, Sing Buri Province

จิราวรรณ สมหวัง¹
Chirawan Somwang^{1*}

Received : 16/10/2020

Revised : 1/1/2021

Accepted : 5/2/2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวที่บ้านวังชรน. ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี และ 2) จัดทำแนวทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชรน.กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประธานชาวบ้าน ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดสันหนา กลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังชรน. หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีอยู่ในระดับมาก ผู้นำชุมชนและชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม การท่องเที่ยวและตัดสินใจร่วมกัน ได้รับการอบรมพัฒนาเรียนรู้จากสำนักงานพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในเรื่อง ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี ชาวบ้านมีความต้องการที่จะผลิตและพัฒนาคุณภาพของสินค้าชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ชุมชน รวมทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต สำหรับเส้นทางการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้อกแจ็กชุมชนบ้านวังชรน. สามารถเชื่อมโยงได้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ อุทยาน แม่น้ำมหาราชานุสรณ์ แหล่งเตาแน็มเนื้อยี่หร่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินทร์บุรี วัดพระนون จักรสีห์ อุทยานวีรชนค่ายบางระจัน วัดพิกุลทอง วัดโพธิ์เก้าตัน และวัดอัมพวัน

¹ การจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹ Logistics Management, Management Science Faculty, Thammasat Rajabhat University

* Corresponding author. Tel. 080-0203325 E-Mail : chirawansomwang@gmail.com

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน, ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

Abstract

The objectives of this research were to 1) examine the context and potential of community based tourism logistics management in Ban Wang Khon, Moo 11, Pho Chon Kai sub-district, Bang Rachan district, Sing Buri province, and 2) develop the tourism linkage routes from Ban Wang Khon community identity to other tourist attractions in Sing Buri province. Research samples consisted of community leaders, local philosophers, tourists, and stakeholder representatives from public and private sectors. This study was a qualitative research with Participatory Action Research (PAR). Research instruments were an in-depth interview and focus group. Qualitative data was analyzed in terms of content analysis.

Research findings demonstrated that the potential of community based tourism logistics management in Ban Wang Khon, Moo 11, Pho Chon Kai sub-district, Bang Rachan district was in high level. Community leaders and people participated tourism activities and decision-making. They were trained by Provincial Community Development Office of Sing Buri, especially in the topics of Community Tourism Otop Nawat Witee. They had a very good cooperation. Moreover, they intended to produce and develop community products from their wisdom. They wanted to make income from the community based tourism and preserve culture, traditions, and local lifestyles. In addition, the tourism linkage routes from Ban Wang Khon community identity to other tourist attractions in Sing Buri province could be seen in Mae La Maha Rachanuson Park, Noi River kilns, In Buri National Museum, Wat Phra Non Jaksi, Bang Rachan Heroes Monument, Wat Pikanthong, Wat Pho Kao Ton, and Wat Amphawan.

Keywords: Community Participation, Community based Tourism Logistics Management, Community Tourism Otop Nawat Witee

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้รับการยกย่องจากคนทั่วโลกว่าเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวที่อย่างมาก ลักษณะเด่นของประเทศไทยคือการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เห็นได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศไทย ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ขยายตัวจากช่วงเดียวกัน ของปีที่ผ่านมาอยู่ละ 16.07 โดยรายได้ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 17.55 และรายได้ ของนักท่องเที่ยวไทยขยายตัวร้อยละ 12.21 รัฐบาลจึงให้ความสำคัญถึงการกระจายรายได้ของ การท่อง เที่ยวไปสู่ชาวบ้านโดยตรงจากการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้นำรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวลงไปสู่ เศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่ต้องการให้เศรษฐกิจฐานรากขับเคลื่อน ประเทศ (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2561, หน้า 1)

กรรมการพัฒนาชุมชนจึงได้จัดทำโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ใน การสร้างความ มั่นคงให้กับเศรษฐกิจฐานราก และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม เกิดชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยการนำ นวัตกรรมมาพัฒนาด้วยวิถีชีวิต ในการผลิตสินค้าท้องถิ่นหรือผลิตภัณฑ์โอทอป ภายใต้แนวคิด ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย (Happiness Oriented) พร้อมกับผนวกการท่องเที่ยวของชุมชนเข้าไป โดยใช้ชุมชนเป็น ตัวตั้ง เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยวระดับหมู่บ้าน ที่มีอัตลักษณ์ และช่วยกันยกระดับสินค้าโดย นำนวัตกรรมมาพัฒนาด้วยวิถีของชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง แท้จริง (ข่าวสดออนไลน์, 2561, ย่อหน้า 1 - 2)

นายอภิชาติ โடดิลกิเรช อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กล่าวถึงความเป็นมาแนวคิดวิธีการดำเนิน การชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งเป็นแนวคิดพัฒนา OTOP รูป แบบใหม่ โดยให้ขยายสินค้าอยู่ภายในชุมชน เป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้ชุมชน นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้กระจายอยู่ภายในชุมชน สร้างชุมชน เข้มแข็ง ทุกคนพร้อมเป็นเจ้าบ้าน ทำให้ลูกหลานไม่ต้องออกไปหารายได้จากภายนอกชุมชน ซึ่งแตกต่าง จาก OTOP เดิม ที่ต้องนำสินค้าออกไปขายนอกชุมชน และทุกอย่างขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2561, ย่อหน้า 2)

จังหวัดสิงห์บุรี (Sing Buri) ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง เป็นเมืองอุตสาหกรรม มีคำขวัญประจำ จังหวัดว่า “ถิ่นเรืองคนกล้า คุ้นหล้าพระนอน นามกระถ่อนปลาแม่ปลา เทศกาลกินปลาประจำปี” ซึ่งจังหวัด สิงห์บุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสวยงามและน่าสนใจมากมาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์/ศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย, 2561, หน้า 40 - 44) ทั้งนี้ นายอรรถพล วรรณกิจ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี กล่าวว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายปลูกกระแสการเดินทางท่องเที่ยวเมือง รอง เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่เมืองรองและชุมชน รวมถึงเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว ลงสู่เศรษฐกิจฐานราก ผ่านกิจกรรม EAT LOCAL : อาหารถิ่น โดยเฉพาะความสำคัญของภูมิปัญญาท้อง ถิ่นทางด้านอาหารของจังหวัดสิงห์บุรี ททท. จึงได้สนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดสิงห์บุรี ในรูป แบบ “ไปเที่ยวให้ถึงที่ ไปกินให้ถึงถิ่น ลองกินแบบคนพื้นถิ่นเพื่อให้เข้าถึงวิถีชีวิตชุมชนอย่างแท้จริง” (สำนัก ข่าวไทยใหม่, 2561, ย่อหน้า 1 - 2)

บ้านวังชรน หมู่ 11 ตำบลโพชนไก อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่เข้าร่วม ในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งชาวบ้านในชุมชนต้องการที่จะผลิตพัฒนา และเพิ่มมูลค่า

สินค้าชุมชน เช่น อาหารไทยพื้นบ้านและของฝาก จำหน่ายในตลาดชุมชน หรือเรียกว่า “ตลาดจ้อกแจ็ก” เพื่อสร้างรายได้อุ่งยั่งยืน นอกเหนือนี้ ชาวบ้านยังมีความต้องการอนุรักษ์อัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชน และ พัฒนาตลาดชุมชนให้เข้มข้นยิ่งกับแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งอยู่ใกล้กับล้านนาแม่น้ำ

จากการสัมภาษณ์นายอำเภอบางระจัน และผู้ใหญ่บ้านหมู่ 11 บ้านวังชรรณ ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน พบปัญหาดังนี้ 1) ชาวบ้านมีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชน ให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี แต่ยังขาดความรู้โดยเฉพาะความรู้ในเชิงวิชาการและงานวิจัย ซึ่งการผลิตสินค้าชุมชนนั้น ยังเป็น รูปแบบที่ไม่ทันสมัย ไม่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์มาเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในปัจจุบัน ยังไม่เป็นระบบ ไม่มีความชัดเจน และไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนที่น่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว และ 2) ตลาดชุมชน หรือเรียกว่า “ตลาดจ้อกแจ็ก” มีสินค้า ของฝาก และอาหาร พื้นบ้านที่น่าสนใจ มีเสน่ห์ อร่อยและมีความหลากหลาย ซึ่งผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ของนักท่องเที่ยว เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ยังไม่เป็นที่รู้จัก และไม่มีการเข้มข้นทางการท่องเที่ยวที่นี่กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (สุชาติ ภาเจริญ, และสมศักดิ์ พ่วงเอี่ยม, 2561)

ในการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรรณ หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งจะมี ส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาศักยภาพบนอัตลักษณ์ของพื้นที่ตามแนวทางการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีของจังหวัดสิงห์บุรีได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่บ้านวังชรรณ ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
- เพื่อจัดทำสื่อทางการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชรรณกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษา บ้านวังชรรณ หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีกรอบแนวความคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ที่บ้านวังชรรณ หมู่ 11 ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยในครั้งนี้ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูล ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้ามมีบทบาท และการมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ

2. การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง การบูรณาการจัดการโลจิสติกส์กับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวชุมชนเข้าด้วยกัน ซึ่งคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการ ทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง และมีบทบาทเป็นเจ้าของสิทธิในการจัดการดูแลทรัพยากรท่องเที่ยวน้ำ ฯ และมีการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน 2) ศักยภาพด้านการเข้าถึงชุมชน 3) ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และ 5) ศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรรณ หมู่ 11 ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยผู้วิจัยได้จำแนกการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่บ้านวังชรน์ ตำบล โพชนไก่ อำเภอ邦จะจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เพื่อศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน เพื่อทบทวนวรรณกรรมสำหรับการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และตัวแปรที่ต้องการศึกษา รวมทั้งสร้างแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรน์ หมู่ 11 ตำบล โพชนไก่ อำเภอ邦จะจัน จังหวัดสิงห์บุรี

2. ผู้วิจัยศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ การเก็บข้อมูลภาคสนาม ในพื้นที่จริงจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยเฉพาะการสำรวจพื้นที่และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยศึกษาลักษณะทางภูมิศาสตร์ บริบท และศักยภาพของบ้านวังชรน์ ตำบล โพชนไก่ อำเภอ邦จะจัน จังหวัดสิงห์บุรี

2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview) และจัดสัมมนากลุ่ม (Focus group) กับผู้นำชุมชน ประชรัญชาบ้า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชรน์ กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อศึกษาค้นคว้าการเส้นทางการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชน ให้สอดคล้องกับแนวคิด “OTOP นวัตวิถี ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย”

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสัมมนา มาจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชรน์ ตำบล โพชนไก่ อำเภอ邦จะจัน จังหวัดสิงห์บุรี กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี

ภาพที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสนทนากลุ่มผู้นำชุมชน ด้วยเทคนิคชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการจัดสนทนากลุ่มในครั้งที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบตรวจสอบว่าช่วงเวลาเก็บข้อมูล สถานที่ที่เก็บข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้มานั้นเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งพบว่าได้ข้อมูลเหมือนกันแสดงว่าข้อมูลนั้นนำไปใช้ได้ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Methodological triangulation) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อรับรวมข้อมูลให้เป็นเรื่องเดียวกัน เช่น การให้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดสนทนากลุ่ม และการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดกลุ่มเนื้อหาและทำการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนเข้าด้วยกันเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นที่สำคัญ 2 ส่วนได้แก่ 1) บริบทและศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว และ 2) เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชน์ กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เริ่ยงลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่บ้านวังชรน์ ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

จากสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จริงแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน พบร่วม

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

บ้านวังชรน์ หมู่ 11 ตั้งอยู่ในตำบลโพชนไก่ เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอ บางระจัน และมี “ตลาดจ้อกแจ็ก” ซึ่งเป็นตลาดชุมชนที่สำคัญที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านวังชรน์ และอยู่ในโครงการไทยนิยมยั่งยืน ตลาดประชารัฐคนไทย ยิ่มได้ โดยตลาดจ้อกแจ็กนี้ ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านวังชรน์ หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

นายสมศักดิ์ พวงเอี่ยม เป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ชาวบ้านนำอาหารและสินค้า มาขาย ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน โดยจัดทำซุ้มขายอาหาร ที่นำวัตถุดิบจาก แหล่งธรรมชาติในชุมชนมาผลิตเป็นอาหารที่อร่อย ปลอดภัย และมีเสน่ห์จากอัตลักษณ์ชุมชน เช่น เมนู ปลาดุกชิ้ง (ปลาดุกป่าง) ปูนาหอดกรอบ (เป็นปูนาที่เพาะเลี้ยงเองในชุมชน) ปลาหอด น้ำพริกกะปิ ผัก ปลดสารพิษ ปลาร้าสับ แกงบอน ปลาเต็ต ต้มโคลังปลาบ่ำ และแกงปลาร้าห่อมีมี นอกจากนี้ อาหาร พื้นบ้านแล้ว ยังมีสินค้าชุมชน เช่น ไม้กวาดและเส้นขยัน ไม้กวาดทางมะพร้าว และข้าวสารบรรจุถุงราคา ย่อมเยาอีกด้วย โดยตลาดจ้อกแจ็ก มีช่วงเวลาเปิด-ปิด ตั้งแต่เวลา 07.00 - 18.00 น. และวันอังคารปิด ทำการ

2. ศักยภาพด้านการเข้าถึงชุมชน

การเข้าถึงชุมชนสามารถเดินทางโดยใช้รถชนิดส่วนบุคคล และรถโดยสารประจำทาง (เช่น รถ ส่องแฉ สามล้อ หรือรถจักรยานยนต์รับจ้าง) สภาพถนนตลอดเส้นทางที่ไม่ยังตลาดจ้อกแจ็กถึงแม้จะเป็น ถนนเส้นเดียวรถวิ่งสวนกันแต่ถนนก็ลาดยางตลอดเส้นทาง ทำให้การเดินทางสะดวกสบาย และมีเส้นทาง เชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ มากมาย รวมทั้งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

3. ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตลาดจ้อกแจ็ก บ้านวังชรน์ หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอ บางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เป็นพื้นที่ที่ประชาชน ทุกครัวเรือนมีน้ำประปาและไฟฟ้าใช้ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความปลอดภัยตลอดเส้นทาง มีไฟถนน มีป้ายหรือแผนที่ในชุมชนที่แสดงข้อมูลเบื้องต้นให้แก่นักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องพักแรม จะมีที่พักรองรับได้แก่รีสอร์ฟและโฮมสเตย์ใกล้ๆ และในบริเวณตลาดจังหวัดจะมีบริการตั้งสำหรับรับประทานอาหาร มีการแสดงจากเด็ก ๆ และคนในชุมชน แต่การแสดงจะจัดขึ้นในวันหยุดสำคัญเท่านั้น และบางครั้งถ้ามีงานสำคัญ เช่น งานบวช งานศพ หรืองานแต่งงาน แม่ค้าจะหยุดขายของ

5. ศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังชรน หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีอยู่ในระดับมาก คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและตัดสินใจร่วมกัน ได้รับการอบรมพัฒนาเรียนรู้จากสำนักงานพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในเรื่อง ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี ชาวบ้านมีความต้องการที่จะผลิตและพัฒนาคุณภาพของสินค้าชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชน อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ซึ่งได้รับการสนับสนุน และปรึกษาแนะนำ รวมทั้งการเป็นพี่เลี้ยงจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ล่าและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรีเป็นอย่างดี เช่น การจัดกิจกรรมสาธิตการปั้งปลาสติกและให้ผู้ร่วมกิจกรรมลงมือปฏิบัติ และสามารถนำกลับไปรับประทานโดยเงินดัดแปลงปลาดุกซึ่ง ซึ่งรองรับนักท่องเที่ยวได้ 20 คน/รอบ

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis) เพื่อหาแนวทางการพัฒนา และการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาตลาดจังหวัดสิงห์บุรีเป็นอย่างดี เช่น การจัดกิจกรรมสาธิตการปั้งปลาสติกและให้ผู้ร่วมกิจกรรมลงมือปฏิบัติ และสามารถนำกลับไปรับประทานโดยเงินดัดแปลงปลาดุกซึ่ง ซึ่งรองรับนักท่องเที่ยวได้ 20 คน/รอบ

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength)

1.1 ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการนำชาวบ้านเข้าร่วม อบรม รวมทั้งขับเคลื่อนและผลักดันให้ชุมชนเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.2 ชาวบ้านมีความสนใจ มีความพร้อม และต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและชุมชนให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.3 ชุมชนมีอัตลักษณ์และเรื่องราวที่น่าสนใจมากมาย เช่น ที่มาของชื่อตำบลโพชนไก่ที่มีการบอกรเล่าต่อ กันมาว่า พื้นที่ตำบลนี้ มีลานโพธิ์ที่ใช้เป็นที่นั่งไก่ของชาวบ้าน และเรียกกันต่อ ๆ กันมาว่า “โพชนไก่” จนถึงปัจจุบัน หรือเรื่องราวเกี่ยวกับลำน้ำแม่ล่า เช่น ปลาช่อนแม่ล่า เป็นต้น

1.4 เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทภูมิปัญญา วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพของชาวบ้านที่อยู่คู่กับลำน้ำแม่ล่า โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน (ไม้กวาด แสนชัย) อาหารท้องถิ่นที่รสชาติอร่อย (เช่น เมนูปลาช่อนแม่ล่า น้ำพริก และปลาดุกย่าง)

1.5 มีเส้นทางที่สามารถเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดสิงห์บุรี

2. การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness)

2.1 ตลาดจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งอยู่ห่างจากถนนเส้นหลักหมายเลข 311 ประมาณ 4 กิโลเมตร และเป็นชุมชนเล็ก ๆ ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

2.2 ชุมชนยังไม่มีการจัดทำแผนที่การท่องเที่ยวตลาดจ้อกแจ็กที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ของจังหวัดสิงห์บุรี รวมทั้ง ยังไม่มีการจัดทำป้ายบอกทางและจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ Majorityตลาดจ้อกแจ็ก

2.3 การค้าขายในตลาดขึ้นอยู่กับความสะดวกและธุรกรรมส่วนตัวของพ่อค้าแม่ค้า โดยมักจะขายด้วยในวันที่ชุมชนมีพิธีสำคัญ เช่น งานบุญ งานบวช งานศพ หรืองานแต่งงาน บางครั้งจะหยุดการขายของทั้งตลาด โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกผิดหวัง เมื่อมาถึงแล้วพบว่าตลาดปิด

2.4 การจัดทำบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าชุมชนยังไม่ดึงดูดและนำเสนอสินค้า แต่ตัวสินค้าชุมชนยังไม่ได้รับการรับรองจากมาตรฐานใด ๆ ทำให้ไม่สามารถกระจายสินค้าหรือจำหน่ายในร้านอาหารและขายของที่ระลึกได้

3. การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity)

3.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนสามารถนำไปพัฒนาการท่องเที่ยว และยกระดับรวมทั้งเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ เช่น การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำตราสินค้า “ตลาดจ้อกแจ็ก” หรือการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าชุมชน ให้มีความน่าสนใจ สามารถเก็บผลิตภัณฑ์ได้นาน และไม่เสียหาย รวมทั้งดึงดูดความสนใจจากผู้ซื้อ

3.2 หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรีที่สนับสนุนและดำเนินการให้ตลาดจ้อกแจ็กเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

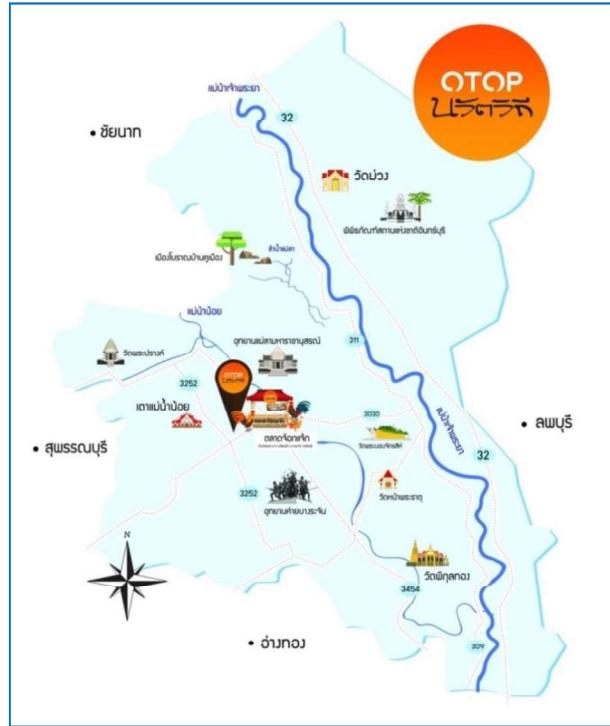
4. การวิเคราะห์อุปสรรค (Threat)

มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและน่าสนใจในสิงห์บุรีหลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อินทร์บุรี วัดพระนونจารสีห์วรวิหาร หรือตลาดย้อนยุคบ้านบางระจัน ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีตลาดขายสินค้าชุมชน และเป็นตลาดขนาดใหญ่ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจที่จะมาที่ตลาดชุมชนเล็ก ๆ

ตอนที่ 2 การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านวังชรรณ กับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรี

ผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จากการจัดสอนทนาครีเพื่อจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้อกแจ็กชุมชนบ้านวังชรรณ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของจังหวัดสิงห์บุรี มีรายละเอียดดังนี้

- อุทยานแม่ลามหาราชานุสรณ์ มีระยะทางห่าง 3.8 กิโลเมตร
- แหล่งเตาถังแม่น้ำอย มีระยะทางห่าง 7.2 กิโลเมตร
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินทร์บุรี มีระยะทางห่าง 10.30 กิโลเมตร
- วัดพระนونจารสีห์ มีระยะทางห่าง 19.20 กิโลเมตร
- อุทยานวีรชนค่ายบางระจัน มีระยะทางห่าง 25.70 กิโลเมตร
- วัดพิกุลทอง มีระยะทางห่าง 25.50 กิโลเมตร
- วัดโพธิ์เก้าตัน มีระยะทางห่าง 25.80 กิโลเมตร
- วัดอัมพวัน มีระยะทางห่าง 26.20 กิโลเมตร

ภาพที่ 2 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้อกแจ็กชุมชนบ้านวังชรรณ์ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัดสิงห์บุรี

การจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้อกแจ็กชุมชนบ้านวังชรรณ์ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียง มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้าวแจ็ก ชุมชนบ้านบ่อวังชรรณ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียง

จากภาพที่ 3 เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวบนอัตลักษณ์ของตลาดจ้าวแจ็ก ชุมชนบ้านบ่อวังชรรณ กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียง ได้แก่

1. วัดแม่คง นิมัสการหลวงพ่อช่วง โดยวัดที่ตั้งอยู่ริมลำแม่น้ำลักษณะพื้นที่เป็นแหล่งหักศอก ยื่นออกไปในลำน้ำ เป็นอ่าวกว้าง บรรยากาศดี มีศาลาเรือน้ำให้นั่งพักผ่อนชมวิวทิวทัศน์ได้ ช่วงวันหยุดมักจะมีประชาชนและเยี่ยมไปให้อาหารปลาอยู่เป็นประจำ
2. ลำน้ำแม่ล่า ซึ่งมีชุมชนท่องเที่ยว OTOP น้ำตกถี บ้านเชิงกลัด ตำบลแม่ล่า อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวลำแม่ล่า ทั้งการเดินชมบริเวณโดยรอบ หรือ

ด้วยการล่อเรื่อจากฝีพายของชาวบ้าน

3. อ่ากวะโบ อยู่ใกล้กับตลาดน้ำริมแม่น้ำ อ่ากวะโบเป็นบึงขนาดใหญ่ที่มีดอกบัว ใบบัวอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้บรรยายศิลป์ที่บีกแห่งนี้มีความร่มรื่น มีป่าไม้ล้อมรอบอ่ากวะโบ ทำให้ได้สมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง

4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัดเย็บเสื้อผ้าแม่ล่า มีการทำผ้ามักโคลนจากลำน้ำแม่น้ำแม่ล่า ผสมสมุนไพรโดยหมักในไฟสีหู เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ ให้มีชื่อเสียงอย่างกว้างขวาง และเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้การทำผ้ามักโคลน ชื่อเสียงสำเร็จรูปและผ้ามักโคลนจากลำน้ำแม่น้ำแม่ล่าเป็นของที่ระลึกและของฝาก

5. พาร์มกำนันเขียว ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวมากมายให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสนุกสนาน เช่น การเรียนรู้และเยี่ยมชมการเลี้ยงปลาในนาข้าว

สรุป อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโอลิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรน. หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

ผู้นำชุมชนและชาวบ้านบ้านวังชรน.มีความพร้อมและต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และชุมชนให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการอบรมในหลักสูตรต่างๆ (เช่น การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การจัดพัฒนาภาพลักษณ์ชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน และการเป็นนักเล่าเรื่องราวชุมชน) การศึกษาดูงาน และการจัดกิจกรรมงานแสดงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี จะได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมใจจากผู้นำชุมชนและชาวบ้านบ้านวังชรน.เป็นอย่างดี ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรีมีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยช่วยดูแลและให้การสนับสนุน ยอดคล้องกับบุณยสกุลฤทธิ์ อนกสุข (2557, หน้า 190 - 191) อนิจัยว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวทั้งนั้น จะต้องร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกและภาคีต่าง ๆ ได้แก่

1. ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ความมีความร่วมมือดังนี้ เป็นเจ้าภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นเจ้าของแหล่งการท่องเที่ยวชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดแสดงกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณีให้นักท่องเที่ยวชม

2. องค์กรชุมชน หรือกลุ่มชาวบ้านที่จัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ความมีความร่วมมือดังนี้ ประสานงานกับภาคต่าง ๆ ประสานและทำความเข้าใจกับคนในชุมชน พัฒนาทักษะและขีดความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวของสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน จัดทำแผนกลยุทธ์และประเมินผลการท่องเที่ยวในชุมชน บริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และฝึกอบรมเยาวชนให้สามารถสืบท่อการจัดการท่องเที่ยวต่อไปได้ในอนาคต

3. รัฐบาลท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความมีความร่วมมือดังนี้ กำหนดกรอบนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน สนับสนุนงบประมาณในการจัดการท่องเที่ยวแก่ชุมชน ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยวภายในชุมชน ประสานงานระหว่างรัฐบาลกลางกับชุมชน และสนับสนุนการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวในชุมชน

4. รัฐบาลกลาง ความมีความร่วมมือดังนี้ สนับสนุนงบประมาณส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มเติมจากส่วนของรัฐบาลท้องถิ่น และประสานงานกับรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อให้การท่องเที่ยวชุมชนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน

5. ภาครัฐกิจเอกชน ความมีความร่วมมือดังนี้ ให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนในมิติเศรษฐกิจ ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของชุมชน และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวลับมาเที่ยวซ้ำในชุมชน

6. ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษา ความมีความร่วมมือดังนี้ สนับสนุนการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้แก่ภาคต่าง ๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน สะท้อนปัญหาของชุมชนเนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการท่องเที่ยวในชุมชน และกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายและเปลี่ยนข้อดี-ข้อเสียเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน

7. องค์กรพัฒนาชุมชน ความมีความร่วมมือดังนี้ ส่งเสริมความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในชุมชน และกระตุ้นกระบวนการประชาสังคมให้เกิดขึ้นในชุมชน

8. สื่อสารมวลชน ความมีความร่วมมือดังนี้ นำเสนอข้อมูลข่าวสารของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ อินเตอร์เน็ต หรือการเขียนสารคดีนำเสนอตามนิตยสารท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

9. นักท่องเที่ยว ความมีความร่วมมือดังนี้ ให้ความสนใจร่วมกิจกรรมที่คนในชุมชนกำลังนำเสนอ มีความสนใจยกรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีในชุมชน ให้ความสนใจสนับสนุนกับคนในชุมชน ทำให้ต้องกลับมาเยี่ยมคนในชุมชนซ้ำ และส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในชุมชนด้วยกลยุทธ์บอกเล่า ปากต่อปาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาบ้านวังชรน. หมู่ 11 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

1) แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

- ผู้บริหารตลาดจัดจัด บ้านวังชรรณ ควรจัดทำขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีข้อตกลงกับพ่อค้าแม่ค้าในการปฏิบัติตามกฎการบริหารจัดการตลาดที่วางไว้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการค้าขายในตลาดที่ขึ้นอยู่กับความสะอาดและธุระส่วนตัวของพ่อค้าแม่ค้า ที่มักจะหยุดขายในวันที่ชุมชนมีพิธีสำคัญ โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า

- ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของเด็ด ของดี สินค้าชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยว

- มีความเชื่อมโยงกับสันทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น การจัดทำป้ายแผนที่การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ติดบริเวณตลาด หรือสื่อแผ่นพับแสดงแผนที่การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ 像นักท่องเที่ยว หรือโฆษณาลงเว็บไซต์องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลา หรือเว็บไซต์ชุมชน OTOP นวัตวิถีจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว

- ควรมีการจัดทำกฎ/กติกา เช่น กำหนดตารางเวลาและวันในการเปิด-ปิดทำการ สำหรับการท่องเที่ยวตลาดจัดจัด บ้านวังชรรณ เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้ทราบล่วงหน้าในการวางแผนมาท่องเที่ยว รวมทั้งเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ไม่ให้เกิดปัญหาความสกปรกจากการทิ้งขยะไม่ถูกทิ้ง

2) โปรแกรมการท่องเที่ยว ได้แก่

- มีโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เลือกตามความสนใจและเหมาะสมกับความหลากหลาย ของนักท่องเที่ยว เช่น โปรแกรมการท่องเที่ยววันหรือหนึ่งวันเต็ม โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนั่งรถอีแต่นมเมือง การเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ การเรียนรู้การทำไม้กวาด การเรียนรู้การทำเมนูปลาดุกปั้ง หรือการศึกษาดูฟาร์มปูน เป็นต้น

3) ราคา ได้แก่

- ชุมชนเป็นผู้กำหนดราคาตามมาตรฐานสำหรับการบริการต่าง ๆ
- ราคานั้นเป็นธรรมทั้งกับชาวบ้านและนักท่องเที่ยว
- ราคานั้นสามารถแสดงได้ว่ามีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนการอนุรักษ์หรือการพัฒนาชุมชน

4) นักท่องเที่ยว ได้แก่

- มีการกำหนดนักท่องเที่ยวเป้าหมายและขนาดของกลุ่มที่มาเที่ยวในแต่ละครั้ง
- ศึกษาอยู่นักท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยว/ความสนใจพิเศษ เพื่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตลาดจัดจักได้อย่างเหมาะสม

5) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ได้แก่

- มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของชุมชน สินค้าชุมชน และวิถีชีวิตริมชุมชนที่ได้เด่นและแตกต่างจากที่อื่น ๆ และควรมีการนำเสนอข้อมูลบนเว็บไซต์ที่เป็นปัจจุบันเสมอ ๆ

6) การเป็นพันธมิตร ได้แก่

- เป็นพันธมิตรกับชุมชน OTOP นวัตวิถีในบริเวณใกล้เคียง เช่น ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านเชิงกลัด ตำบลแม่ล่า อำเภอ邦รักษ์ จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการ การท่องเที่ยวชุมชนด้วยกัน เช่น โครงการ “สองน่องท่องเมืองสิงห์” ณ วัดแหลมคง ตำบลแม่ล่า อำเภอ邦รักษ์ จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีการแนะนำจุดท่องเที่ยว ได้แก่ 1) อุทยานแม่ลามหาราชานุสรณ์ 2) สักการะ หลวงพ่อฟู วัดสะเดา 3) จุดพักผ่อน ชุมวิ ลำแม่ล่า 4) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าวิสาหกิจชุมชนบ้านแม่ล่า เรียนรู้การทำผ้ามักโคลน 5) ชมฟาร์ม “กำนันนีชี่ยว” 6) ป.แคนเกษตรฟาร์ม เรียนรู้การเลี้ยงปลาช่อน 7) เยี่ยมชมโอมสเตอร์ถูกบ้านแม่ล่าและแวงช้อสินค้าตลาดจังก์แจ็ก 8) ชม ชิม การทำงานเบี้ยงสูตรชาววัง กลุ่มแม่บ้านแม่ล่า

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1) ควรจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการหรือการถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้แก่ชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง เช่น หลักสูตรมัคคุเทศก์

2) ควรมีระบบพัฒนา หรือหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ สำหรับการให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และต้องมีระบบการประเมินและติดตามผลอย่างต่อเนื่องด้วย

3) ควรสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดสิงห์บุรี

4) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมชึ้นกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งในเชิงบวก (เช่น แหล่งที่มาของรายได้และการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น) และเชิงลบ (เช่น ปัญหามลภาวะ และปัญหาสังคม)

2.2 ควรศึกษาติดตามและประเมินผลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2.3 ควรศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนตลาดจังก์แจ็ก บ้านวังชรรณ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). เที่ยววิถีไทย เก๊กเก๊ลไต์ลีกชี้ง ภาคกลาง. สีบคันเมื่อ 3 กันยายน 2561, จาก https://thai.tourismthailand.org/fileadmin/upload_img/Multimedia/Ebrochure/741/-1489980_347.pdf

ข่าวสดออนไลน์. (2561). พช. เร่งขับเคลื่อน “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ชูนวัตกรรมผลผลิต กับวิถีชีวิต. สีบคันเมื่อ 3 กันยายน 2561, จาก https://www.khaosod.co.th/politics/news_1_036678

ไทยรัฐออนไลน์. (2561). “OTOP นวัตวิถี” ดึงภูมิปัญญา-วิถีชีวิต เพิ่มรายได้ชุมชนยั่งยืน.

สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561, จาก <https://www.thairath.co.th/content/1193695>
บุณยสกุลชัย องกสุข. (2557). ยล เยี่ยม เยือน เที่ยว: แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน. (2561). การท่องเที่ยวชุมชน. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561, จาก https://www.gsb.or.th/getattachment/36295a2d-169a-4bc4-8ecc-38d3769b1211/GR_report_travel_internet_detail.aspx

สมศักดิ์ พ่วงເອີມ. ຜູ້ໃຫຍ່ບ້ານໜຸ່ງ 11 ບ້ານວັງຂຽນ ຕຳບລໂພ່ນໄກ່ ອຳເກອບາງຮະຈັນ ຈັງຫວັດສີ່ງຫຼຸງ. ສັນກາຍົນ. 6 ກຣກກຸມ 2561.

สำนักข่าว ไทยแทม. (2561). ททท.ชวนชิม ช้อป แซ่บ แซ่บ อาหารถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในกิจกรรม
“ตะลุยกินอาหารถิ่นสิงห์บุรี : EAT LOCAL SINGBURI”. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561,
จาก <http://thaitimeonline.com/content0112076103/>
สุชาติ ภาเจริญ. นາຍອຳເກອບາງຮະຈັນ ຈັງຫວັດສີ່ງຫຼຸງ. ສັນກາຍົນ. 6 ກຣກກຸມ 2561.